44ste jaar. — Nr 40. Zaterdag 3 April 1897.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^m per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 3 APRIL 1897.

Van alles wat.

Men heeft opgemerkt dat de socialistische groep in de Kamer het budjet gestemd heeft van M. Nyssens.

Moet men daaruit opmaken dat deze groep, waarvan citoyen Vandervelde de politieke leider is, van houding zal veranderen, en er zal van afzien stelselmatig oppositie te maken ?

De regeering rekent daar niet op en zij heeft gelijk. De socialistische afgeveerdigden, hebben bij hunne hevige kritieken, M. Nyssens niet meer gespaard dan zijne collegas. Enkel vreesden zij, door zijn budjet te verwerpen, den schijn aan te nemen van geen belang te stellen in de diensten, die het ministerie van arbeid geroepen is te bewijzen, en reeds bewijst aan de werklieden.

De socialisten zijn verplicht te erkennen dat de oprichting van dit ministerie eene goede en nuttige zaak is ; dat zij eene weldaad is, die de werkende klassen naar weerde schatten.

Het gouvernement mag zich gelukwenschen met deze getuigenis, die onverzoenlijke tegenstreevers, huns ondanks, over hem afleggen.

***

't Is niet zonder reden, men moet het bekennen, dat de slechte invloed, welke de trekkingen der tentoonstelling uitoefenen op het kleine volk, wordt aargeklaagd.

Al die reclaam, die rond het « groot lot » gemaakt wordt, is tot in de laagste standen der maatschappij doorgedrongen en heeft er ongezonde begeerten opgewekt, welke door bittere teleurstelling zullen gevolgd worden.

Men noemt arme familievaders, die, om briefjes van de brusselsche loterij te koopen, hunne spaarpenningen, die zij op de spaarkas hadden geplaatst, hebben afgehaald.

Het gouvernement moet betreuren, dat dergelijke operaties zich onder zijne bescherming stellen. De bijval, dien zij bekomen, zal altijd te duur betaald zijn, daar hij eene vermindering der openbare zedelijkheid na zich sleept.

***

M. de minister van binnenland en openbaar onderwijs heeft aan de opzichters van het lager onderwijs eenen omzendbrief gestuurd, om de onderwijzers aan te bevelen de kinderen gevoelens van goedheid voor de dieren in te boezemen ; hij dringt er vooral op aan dat het onderwijzend personeel de kinderen de verordeningen leere op het uittrekken van vogelnesten en het groot nut dat er van den anderen kant bestaat de insektenetende vogels te beschermen.

***

Een Engelsch geneesheer geeft de volgende wenken, die wel is waar niet splinternieuw zijn, doch die dikwijls veronachtzaamd worden en die wij daarom mededeelen :

Ga 's morgens niet de deur uit alvorens iets genuttigd te hebben. Gebruik geene warme dranken wanneer ge op het punt staat in de open lucht te gaan.

Bedek voldoende uwen rug, vooral het gedeelte tusschen de schouderbladen ; dit geldt ook voor de borst. Haal geen adem door den mond, vooral wanneer ge buiten 't huis zijt, maar door den neus waardoor de lucht verwarmd wordt voor dat zij in de longen komt. Leun niet met uwen rug tegen iets wat koud is.

Rijd niet in een open voertuig of neem niet plaats bij het geopende venster van een spoorwegwaggon na de een of andere lichaamsoefening. Sta bij koud weer niet stil, voornamelijk niet na voorafgegane lichamelijke inspanning, evenmin op sneeuw of ijs of wanneer ge blootgesteld zijt aan koulen wind.

Spreek niet meer dan hoogst noodzakelijk is wanneer ge aan heeschheid lijdt, anders kan ontsteking van keel en longen ontstaan of tijdelijk verlies van de stem of zelfs kan deze voor altijd bederven. Verzuim niet regelmatig een bad te nemen, want, wanneer de werking der huid niet onderhouden wordt, zullen de poriën zich door de koude sluiten ; congestie en andere longaandoeningen kunnen daarvan het gevolg zijn.

Ga niet te bed met koude of vochtige voeten ; dit belet dikwijls het vatten van den slaap en kan aanleiding geven tot winter-voeten.

Als elfde gebod, *last not least*, voegen wij er bij : Zoek bij bevige koude uw heil niet in het misbruik van sterke dranken, maar wel in degelijk onvervalscht voedsel en gezonde dranken.

***

In de vertrekken wordt de lucht bedorven door den mensch, door de verlichting, door *de slecht ingerichte verwarmingstoestellen*, door de al te groote warmte, voortgebracht door de menschelijke wezens, de verlichtings- en de verwarmingstoestellen, alsook door beschadigingen welke zich voordoen in de muren, de afsluitingen, de gereedschappen, of die eigen zijn aan het huis, waar zich de verpeste gassen komen vereenigen voortkomende van den kelder of de tusschenplaats.

Eindelijk wordt de lucht nog bedorven door het stof onder alle vormen.

Het bederven der lucht door de gassen die zich uit het menschelijk lichaam en uit de kleederen ontwikkelen, is bewezen door proefnemingen. Al deze gassen bevatten schadelijke bestanddeelen.

De electrische verlichting bederft de lucht bijna niet ; de andere verlichtingstelsels brengen schadelijke gassen voort, gevaarlijke stof en waterdamp.

De gebrekkige verwarmingstoestellen brengen schadelijke gassen voort.

Eene gesloten en onbewoonde kamer is ongezond ; indien zij niet verluicht wordt, wordt zij vervuld met mikroben en de lucht wordt bedorven door de uitwasemingen voortkomende van de muren, plankenvloeren, den kelder, het tusschenverdiep, de gemakken, enz.

De kamers moeten dus ten allen tijde goed verlucht en degelijk gekuischt worden.

***

Het pauselijk leger bestaat nu nog enkel uit vier verschillende korpsen : de Edelwacht, de Zwitsersche Garde, de Paleiswacht en de gendarmen.

De *Edelwacht* staat onder bevel van prins Afleri en telt ongeveer vijftig manschappen. Zij worden geworven onder de familiën van den Roomschen adel, die meest aan den H. Stoel zijn verknocht.

De *Zwitsersche Garde*, onder kommando van kolonel graaf de Courton, telt honderd man, allen van groote gestalte, flinke gasten uit de Zwitsersche katholieke kantons. Zij moeten de wacht houden bij de deuren en in de wandelgangen van het Vatikaan. 't Zijn prachtige soldaten, die op de bezoekers den besten indruk maken.

De *Paleiswacht*, vroeger de palatijnsche garde genoemd, vormt het derde korps. Zij bestaat uit twee compagnieën, waarvan alleen de kader in het Vatikaan verblijft. De leden van dat korps zijn zoons van Romeinsche burgerfamiliën en worden enkel bij bijzondere gelegenheden opgeroepen. Jaarlijks ontvangen zij eene kleine vergoeding voor uniform en uitrusting ; zij staan onder 't bevel van generaal Cresta Rosa die twee bataljon-chefs, vier kapiteins en acht luitenanten onder zijne bevelen heeft.

De *pauselijke gendarmen* zijn 120 man sterk en moeten binnen het Vatikaan de orde handhaven.

Al die korpsen staan onder de leiding van eenen minister, die even als voor 'T0 een militair weekblad uitgeeft, *Fedelta Cattolica*.

In zijn geheel telt het pauselijk leger nu 600 manschappen, hooge edelmans of brave, eenvoudige lieden, die er trotsch op zijn te mogen waken over het kostbaar leven van den grooten gevangene van het Vatikaan, den grootsten vorst der Christenheid.

De Bokkenrijders

IN HET LUIKERLAND.

DOOR Jos. LIBOT, HOOFDONDERWIJZER.

(Vervolg.)

De drossaard vroeg dan het hof van het bevel te geven hem op de pijnbank te brengen en bood de artikelen aan, waarover het onderzoek zou plaats hebben. Het hof gaf dat bevel en keurde de artikelen goed.

Doch, ter oorzake der politieke beroerten, kon de drossaard den beul niet naar Bree doen komen, om tot de pijniging over te gaan, en deze werd uitgesteld.

België stond onder het beheer van Oostenrijk. Keizer Joseph II had zich den haat des volks op den hals getrokken door het afschaffen der volksfeesten, der processiën, der bedevaarten, der broederschappen, der bisschoppelijke seminariën, met de plechtigheden van den godsdienst, de kerkzangen, enz. zelf te willen regelen. Deze hervormingen kwetsten schier iedereen en brachten de gemoederen in gisting. Verscheidene uitwijkelingen vereenigden zich te Breda, vormden daar een comiteit, onder het bestuur van Van der Noot en richten welhaast een legerkorps in van 3000 vrijwilligers. Het bevel werd gegeven aan kolonel Van der Mersch. Deze versloeg de keizerlijken, die wel 25000 man sterk waren, te Turnhout. De afgevaardigden der provinciën, te Brussel vergaderd, verklaarden de troonvervalling van Joseph II en de onafhankelijkheid der *Vereenigde Belgische Staten.*

Ongelukkiglijk splitsten de Belgen zich in twee groote partijen, waarvan Van der Noot en Vonck de opperhoofden waren. De eerste wilde enkel de oude instellingen des lands terug bekomen ; de tweede beoogde de afschaffing der oude voorrechten en de invoering van hervormingen, die de vrijheid en gelijkheid der burgers tot grondslag hadden.

Joseph II stierf, en zijn broeder en opvolger Leopold maakte van de oneenigheid der Belgen gebruik om ons land, met een leger van 40,000 man af te zenden, terug te brengen onder het beheer van Oostenrijk (10 December 1790).

Der 20 December kon de drossaard eenen beul krijgen. Het hof bestond dien dag uit de schepenen de Borman, Streignart en Smeyers, die zich naar de plaats der pijniging begaven, vergezeld van den dokter Vandersmissen. Deze deed voorafgaandelijk den eed.

De betichte werd nog eens aangezet om de waarheid te bekennen ; men toonde hem den beul en de straftuigen ; maar Abraham Mozes hield staande dat hij onschuldig was en niets wist van de misdaden, die men hem ten laste legde. Om tien uren zeven minuten werden hem de *duimschroeven* opgezet en men bond hem de armen achter den rug. In die stelling verklaarde hij zich nog onschuldig. Om half elf, kreeg hij een *Spaanschen stievel* aan den linker voet en zoo bleef hij tot half een. De hevige pijn deed hem alsdan bekennen dat hij tegenwoordig was bij den diefstal gepleegd ten huize van Laurens Bogaers, en hij verzocht de schepenen de pijnen wat te verzachten, hun belovende de gansche waarheid te zeggen. De pijniging werd op minderen graad gezet, maar de beschuldigde zocht de rechters met schoone woorden om den tuin te leiden, zonder inderdaad iets te bekennen. Alsdan werd het bevel gegeven van hem gedurende vijf of zes minuten van den grond op te lichten. De hevigheid der pijn deed hem dan beloven van alles te zeggen.

Ziehier ten andere letterlijk hoe zulks geboekt staat :

« Mits aanvankelijk te doen appliceeren de duijmschroeven ende hem d'armen van agter een wijnig om hoog laten trecken om 10 uren en 7 minuten voormiddag, ende daer mede al blijvende persevereeren, heeft men een spaenschen stievel op het linexe been doen setten, om half elf voormiddag, waermede hij middelmatig is gepijnigt worden en blijven setten tot omtrent half een uur naermiddagh, wanneer hij heeft beginnen de tong los te breken en bekent heeft bij Bogaerts diefstal geweest te sijn, ons versoeckende, op goede beloften van alles te sullen seggen, de pijnen wat te versagten, welck geschiet sijnde, heeft hij ons meijnen met bewimpelingen te paeijen, sonder te willen reeel bekentenis doen, waerom wij hem wederom omtrent 5 à 6 minuten hebben laten omhoog trecken, en als dan wederom ons versoekende de pijnen te versagten, dat hij alles opregtig soude bekennen, heeft men eerst de principaalste omstandigheden doen seggen en dan geheel buyten pijnen gestelt sijnde heeft hij geantwoord op de articelen..... »

(Wordt vervolgd.)

LANDBOUW.

Teelt der haver. — Eenige praktische wenken.

Zonder moeilijk te zijn noch over de natuur van den grond, noch over zijne voorbereiding, toont de haver zich nochtans heel dankbaar voor eene herfstbeploeging. In de lente volledigt men het bewerken van de grond, op lichte akkers, door eenige eggingen en eene goede rolling, of, indien het zware en vast ineengezette landerijen geldt, door den hakploeg gevolgd van het noodige eggen en rollen. In elk geval is het van belang dat de grond goed vast zij op het oogenblik der bezaaiing, betrij de ineenzetting zich van zelf bewerkt hebbe, of het gevolg zij van eene krachtdadige rolling.

De haver vreest de versche bemestingen met stalmest, evenals ook de al te rijke gronden die dit graangewas ernstig aan het neerslaan blootstellen, voornamelijk wanneer de bezaaiing met de hand geschied is. Ook bemest men zelden de havervelden met stalmest ; onlangs aangewend levert hij daarenboven het nadeel op eene ongelijke rijpheid te veroorzaken ; hij belet ook dat de grond zich vastzette, wat hem blootstelt aan de droogte te lijden. Wanneer hij gebruikt wordt, zal hij zoo vroeg mogelijk voor den winter uitgespreid en ondergedolven worden.

De scheikundige mesten, verstandig aangewend, leveren niet een der nadeelen op die wij vaststelden voor den stalmest, wat meer is, zij laten toe de hoeveelheden stikstof, phosphoorzuur en potasch te veranderen volgens de behoeften van den grond en het bekomen van eene normale voeding der planten, die alleen de hoedanigheid en den overvloed der oogsten kan verzekeren.

Op rijke gronden, die veel ouden mest bevatten, of na natuurlijke weiden of op klaverland voor den winter beploegd, is het zelden noodig stikstofhoudende mesten aan te wenden. Heel anders is het gelegen met de phosphaatmesten, wier gebruik in het algemeen noodzakelijk is en zooveel te beter uitslagen geeft naar gelang de grond rijker is in opneembare stikstof. Wat de potasch betreft, deze bewijst de grootste diensten, indien men klaver in de haver zaait. In dit laatste geval worden de beste uitslagen bekomen met voor den winter, bij de herfstbeploeging, een mengsel te gebruiken van 500 à 800 kg kainiet met 800 à 1000 kg metaalslakken.

Voor akkers van middelmatige vruchtbaarheid, zal men in algemeenen regel per hectare, gebruik maken van : *a)* 150 à 200 kg soda-nitraat. Eene helft zal met den grond vermengd worden bij middel van het eggen dat het zaaien voorafgaat ; de andere zal als dekmest aangewend worden eene maand of zes weken na het schieten ; *b)* 600 à 800 kg metaalslakken voor den winter gebruikt. Zoo deze aanbreogst in phosphaatmest niet voor den winter plaats grijpt, zoo zal men in de lente slechts 400 à 500 kg van deze stof onderdelven ; met 200 à 250 kg superphosphaat. De eerste dezer phosphaatmesten zal zoo vroeg mogelijk de tweede bij de voorbereiding, de bezaaiing van den grond voorafgaande, toegediend worden. Op lichte gronden zal de superphosphaat voordeelig vervangen worden door 75 kg. geprecipiteerd phosphaat inhoudende 36 à 40 %. phosphoorzuur oplosbaar in alcalisch ammoniakeitraat.

Een ander belangrijk punt dat niet mag uit het oog verloren worden is het uitkiezen van den zaad. Hoe zorgvuldiger dit zal uitgezocht zijn, hoe dikker, zwaarder, gelijkvormiger en zuiverder het zal zijn, des te overvloediger zal de oogst en des te beter zijne hoedanigheid zijn.

L. VANDEN BERCK,
LANDBOUW-INGENIEUR.

Planting der suikerbeeten.

Binnen eenige dagen beginnen de landbouwers reeds hunne suikerbeeten te planten. Eenige practische raadgevingen zullen hier misschien niet ongepast komen.

Bij guostig weder is het zeer aanbevelenswaardig zijnen grond herhaalde malen met den extirpateur te breken, om lucht en warmte te laten indringen. Deze bewerking heeft echter nog een ander even belangrijk doel, namelijk de beetenvelden te verlossen van het al verslindende gewormte.

Ernstige proefnemingen gedaan door M. A. Clerinx, bewijzen ten volle dat de extirpateur, zoo vroeg mogelijk gebruikt, een vernieler is van het gewormte.

Hoe dit uitleggen ?

Door de lucht en bijzonderlijk door de warmte welke men door deze bewerking in den grond brengt, veranderen de eieren in larven en wormen. Deze vinden eenen grond zonder planten, en zijn alzoo veroordeeld om bij gebrek aan voedsel te sterven, voor dat de beeten geplant zijn.

Indien men voor den winter geene 40 à 50 kgr metaalslakken per roede gebruikt heeft, dan dient men na den winter 20 à 40 kgr superphosphaat toe. Het zij hier aangemerkt dat de phosphaten goed met de bouwlaag moeten vermengd zijn. De Soda-Nitraat, 10 à 20 kgr, dient men op drie tijdstippen toe.

Naar onze meening is de afstand der rijen in 't algemeen te groot : 38 tot 40 centimeters is voldoende. De afstanden tusschen en in de rijen dezelfde zou zeker het ideaal zijn. Voor de groote cultuur is dit echter niet mogelijk, omdat men geen gebruik zou kunnen maken van de binette.

Eene kleine berekening komt hier van pas : $40 \times 9 = 45 \times 8$. Hetgeen beteekent dat men op 40 centimeters 9 rijen plant, terwijl men op dezelfde oppervlakte op 45 cm. slechts 8 rijen heeft.

Indien in beide gevallen de beeten dezelfde opbrengst per rij geven — waaraan wij geenzins twijfelen, — dan zouden 8 roeden op 40 centimeters zooveel opbrengen als 9 roeden op 45 centimeters.

Diepe plantingen zijn ook af te keuren, omdat het jonge en teengere plantje niet altijd bestand is om eene aardlaag van verschillige centimeters te doordringen. Wanneer de grond vochtig genoeg is, planten wij liever zonder het zaad te stoppen op eene diepte van 1 tot 3 centimeters. Men rolt daarna eerst dwars over de rijen en daarna in de richting derzelve. Op die manier geschiedt de kieming veel spoediger en regelmatiger.

In de rijen plaatst men de beeten 25 à 30 centimeters van elkander, zoodat men met de rijen op 40 cm afstand in het eerste geval 100,000 en in het tweede 85,555 planten per Ha. bekomt.

In verscheidene landbouwschriften heeft men beweerd dat er meer dan 100,000 planten per Ha noodig zijn om het maximum van opbrengst te bekomen. Met verschillige landbouwers deelen wij deze meening niet. Verleden jaar hebben wij bestatigd dat de beeten van 100,000 per Hectare 500 tot 400 kgr per roede minder gewicht opbrengen dan die van 85,000 per Hectare. Men zal hier misschien willen opwerpen dat de beeten in het eerste geval rijker in suiker zijn. Dit valt geenzins te betwisten, maar een graad in suiker heeft voorzeker dezelfde waarde niet als 300 tot 500 kgr gewicht. Laat ons hier bijvoegen dat wij eene varieteit bedoelen die met eene groote opbrengst van gewicht ook rijk in suiker is.

Een klein vraagstuk dat de landbouwer gaat oplossen :

1200 kgr zuiver gewicht p^r roede met 15 % suiker
1700 » » » » » 14 % »

Bereken het verschil der opbrengst aan den prijs van den dag.

Toekomende week zullen wij nog eens op deze kwestie terugkomen. FRANZ.

De Minderbroeders en het H. Land.

Het is eigen aan ieder rechtschapen hart van vaders laatste rustplaats in eere te houden, en 't goede door hem begonnen, voort te zetten. Zulks waren ook altijd de gevoelens van Sint Franciscus en zijne zonen ten opzichte van het H. Graf onzes Zaligmakers, en de andere heilige plaatsen van Palestina.

Reeds in 1219, vier jaren voor de bevestiging van zijnen regel, had de seraphijnsche aartsvader zich naar het Oosten begeven om aldaar het geloof te verkondigen, de heilige plaatsen in zijn bezit te krijgen, en dezelve zooveel mogelijk te versieren.

Zijne zonen, door zijn voorbeeld aangemoedigd, volgden hem in groote scharen ; en, wat onbekbare kruisvaarders niet hadden kunnen bewerken door de macht van het zwaard, verwezenlijkten zij door hunnen stalen moed en onverschrokken ijver. God alleen weet ten prijze van welke offeringen. De 4000 martelaren, die met fierheid hunne borst aan 't vijandig zwaard aanboden, en door het vergieten van hun bloed, hunnen eerbied voor die heilige plaatsen te bevestigen, zijn er een welsprekend bewijs van.

Wat de Minderbroeders aldaar in 1219 begonnen, wat zij 6 eeuwen door staande hielden, dat zetten zij ook heden nog met onverschrokken moed voort. Want op dezen oogenblik zijn er meer dan 400 zendelingen in deze roemvolle en uitgestrekte missie werkzaam ; dezen in Judea en Galilea, genen in Syrië of Anatolië ; de eene in Neder-Egypte, de andere in 't eiland Cyprus. Behalve de gewone bezigheden der St huisen waarin zij verblijven, hebben de missionnarissen nog de bewaking der heiligdommen en andere godvruchtige plaatsen, den dienst in de kerken der Orde, de bediening der H. Sacramenten aan de inlandsche katholieken en bedevaarders, de geestelijke bestiering van mannen en vrouwen kloosters, het geven van het onderwijs in verscheidene jongenscholen, het onderhouden der werkplaatsen van kunst en nijverheid voor jongeren en volwassenen, het uitdeelen van aalmoezen en het begeleiden der karavanen van pelgrims.

Dat zij daar veel goed verrichten wordt genoeg bewezen door een verslag, onlangs opgemaakt, waarin wij lezen dat zij op min dan 6 jaren aan 10820 het H. Doopsel toedienden, 607 uit de dwaling trokken en 2206 huwelijken inzegenden.

Ook hebben de Pausen niet opgehouden Franciscus zonen in dien verheven arbeid steeds aan te moedigen en de geloovigen van alle landen dringend op te wekken deze teverige mannen in eene zoo moeilijke taak krachtdadig te ondersteunen. Alzoo verguot de Apostolische Stoel dat al de weldoeners van dit werk deelachtig worden, niet alleen aan 25,000 missen, die daar jaarlijks voor levende en overledene weldoeners gelezen worden, maar ook nog, aan al de gebeden, verstervingen, boetplegingen en andere goede werken, zoo wel van deze die het H. Land komen bezoeken en vereeren, als van de Minderbroeders en geloovigen die aldaar verblijven.

En opdat de geloovigen deze zoo groote gunsten door deszelfs onweetendheid niet zouden verliezen, verouderde nog onze roemvol regeerende Paus, in 1887, de verplichting voor de Patriarchen, Aartsbisschoppen en Bisschoppen der katholieke wereld, van ten minste eens jaars de noodwendigheden van het H. Land den geloovigen aan te bevelen.

HET RAADSEL VAN CHIN

9^e VERVOLG.

— Ja, wat moet ik daar nu op zeggen ? gaf hij ten antwoord. Hoe kan een man nu zoo precies weten of eene dame op hem gesteld is, of niet — en dat nog wel haar bottelier !

— Kom, kom ! Dat merkt iemand toch wel, zou ik denken ?

— Soms wel ; niet altoos. Het is zeer licht mogelijk, zich in zoo iets te vergissen — en dan kunnen de gevolgen verschrikkelijk zijn.

Hierop kwam geen antwoord. Na eene poos liet hij er dus op volgen :

— In zekeren zin, zou ik meenen, moet zij wel op mij gesteld zijn. Anders toch zou zij zich over mijne onschatbare diensten niet zoo tevreden toonen... Weet gij wel wat ik wilde ?

— Neen.

— Mag ik het u zeggen, zonder dat gij kwaad op mij wordt ?

— Ik hoop het. Probeer het maar eens.

— Nu dan, ik wilde dat gij miss Knivett's kamenier waart.

— Waarom ?

— Dan zou ik u alle dagen te zien krijgen, wel twaalf maal daags, en... Hij stak haar zijne hand toe... en nu geloof dat ik maar beter doe met naar huis te gaan... Goeden nacht, Doortje !

Lang nadat hij verdwenen was, stond zij nog aan de deur, en zag naar de sterren, en mompelde telkens en telkens :

— Hij noemde mij bij mijnen naam ! Hij noemde mij Doortje !

X.

Alabone was in de kamer achter den winkel, waar Ditchem hem dan ook aantrof. Op de tafel brandden een paar lampen, en eene keers, in een overgrooten tinnen kandelaar, stond te walmen en te flikkeren op den vloer, dicht bij het ons reeds bekende meubelstuk, Squire's schrijftafel. Hartelijk begroetten de beide mannen elkander.

— Nu ? H bt gij het gevonden ? vroeg Ditchem, naar de schrijftafel wijzende.

— Gevonden ? bromde Alabone, op eenen toon die meer zegde dan een heel boekdeel. Neen, voor den drommel ! nog niets heb ik gevonden !

Ditchem zette groote ogen. Wanneer Alabone vloekte, dan was het meeneus, hetgeen eene andere manier is om te zeggen dat hij zeer zelden vloekte.

— Ik vrees, zegde Ditchem, dat de Squire wel gelijk had. Dit ding beneemt u nog uwe nachtrust. Gij zult u er toch niet stapelgek over tobben, hoop ik ?

— Dat weet ik nog niet. Zooveel is zeker, dat het door mijne hersens maalt. Ik denk er den ganschen dag over, en 's nachts droom ik er van.

— Zet het dan liever voor een paar weken op zolder, uit het gezicht, dan kunt gij het later weer als versch aan aanpakken, riep Ditchem ernstig.

Doch Alabone schudde zijn hoofd. Eenige dagen geleden was hier een Yankee uit New-York, die mij twee honderd pond er voor bood. Ik zegde tegen hem : Hoor eens mijnheer, er is in dit verwenschte ding een geheim vak, en als u dat voor mij vinden kunt, dan wil ik u present geven wat gij mij daar geboden hebt : twee honderd pond.

— En.... ?

— Wel, hij begon eens te fluiten, en zegde : Je-ru-sa-lem !

— Wat moest dat beteekenen ?

— Nu, dat schijnt zoo een amerikaansche vloek te zijn.

— Zoo, zoo ? En toen verder ?

— Toen verder vroeg hij mij of ik hem een beetje voor den gek hield, waarop ik hem verzekerde dat ik nooit van mijn leven ernstiger was geweest, en dat, als hij het geheim ontdekken kon, er twee papierkes van honderd pond voor hem klaar lagen.

— En heeft hij het geprobeerd ?

— Hoor eens, mijnheer Ditchem, gij zoudt u eenen buit hebben gelachen, waart gij er bij geweest. Gij moet begrijpen, hij was een eerste dandy, met eenen hoogen hoed, glacé handschoenen en eene spanbroek.

— Welnu komaan ! riep hij : zoo'n buitenkansje, om in een ommezien duizend dollars te verdienen, wordt mij niet elken dag gepresenteerd ! Hebt gij bij geval ook een stukje karpet, zoodat ik mijn broek niet vuil hoef te maken ? — Ik gaf hem een matje om op te knielen. Hij nam zijnen hoed af en zette dien heel zorgvuldig op de schouw. Vervolgens trok hij zijnen langen frak uit, ontdeed zich van zijne manchetten, stroopte zijne hemdsmouwen op, en riep : Nu, dat gaat ! Wij zullen maar eens beginnen met dit bliksemsche ding op zijnen rug te leggen ! Om het kort te maken, ik overdrijf niets, wanneer ik zeg dat de kerel drie uren lang op zijne knieën en bukken bezig is geweest ! En zweeten, mijnheer, dat het hem zoo uit zijn broekspijpen liep !

— En heeft hij het gevonden ?

— Geen kwestie er van !... Eindelijk gaf hij het op. O, zegde hij, ik haal toch die greenbacks nog, oude heer ! Dat is zeker !

— Hoe lang geldt het ?

— Veertien dagen, antwoordde ik.

— Best ! riep hij : pas dan maar op uw tellen ! Ik ga morgen naar het noorden, om eee dag of wat de gast te zijn van lord... lord... och, verduiveld, hoe heet hij ook weer ? Ik ben zijnen naam totaal vergeten ; maar hij staat gelukkig in mijn notitieboekje, en in elk geval is hij een vriend van mij. En als ik dan terugkeer, dan breng ik een instrumentje mee, en daar zult gij wat van beleven. Houdt dus die greenbacks maar gereed, oude heer ! Want afhalen doe ik ze u zeker nog. Dat is vast !

— Juist iets voor een Yankee, meende Ditchem. En denkt gij dat hij terugkomt ?

— Daar twijfel ik geen oogenblik aan. En dat hij mij die twee honderd pond niet uit den zak klopt, daar zou ik ook mijnen neus niet op durven verwedden... Maar wilt gij niet mee naar huis komen, M. Ditchem ? Mijne dochter zal verheugd zijn u eens te zien.

— Ik heb zoo even, in het voorbijgaan, al het genoegen gehad miss Alabone te ontmoeten. Natuurlijk zou ik heel geerne nog eens met u meegaan, maar ik kan van avond niet langer uitblijven. Ik kwam u eigenlijk maar eens vragen waar de oude Cuff nu uithangt.

— O, dat kan ik u wel zeggen. Hij woont bij de weduwe Revel, dicht bij de brouwerij. Gij weet wel waar dat is.

— Ja, ja.

— Het eerste huis voorbij de pomp. Het staat een beetje van den weg af, met een hofke er voor.

— Dank u, dank u ! Ja, ja, nu zal ik het wel vinden. Goeden nacht !

Vijf minuten gaans bracht hem bij het huisje van de weduwe Revel.

Roger Cuff was eenen zestiger ongeveer ; maar hij scheen wel vijf jaar ouder dan hij was.

Een innemend uiterlijk bezat de man niet, met zijne korte, dikke gestalte, zijn rossig haar, zijne sluwe oogen en de lastige uitdrukking van zijn gezicht. Doch, wie met hem niets in het bijzonder te maken had, behoefde aan zijn gelaat niet veel aandacht te geven en kon den knorrigen, brommigen oude laten voor hetgeen hij was.

Ongeveer twintig jaar lang had hij het gewichtige ambt van bottelier op Chin House waargenomen. Dat hij het ooit, bij zijn leven althans, zou hebben moeten neerleggen, dit was hem nooit zelfs maar in de gedachten gekomen ; doch wel had hij gerekend op een schoon pensioentje voor zijnen ouden dag.

Trouweus voor dien ouden dag had hij zelf, buiten zijnen heer, reeds voldoende gezorgd. Al die jaren toch tot aan Iline's komst, had hij er weg op geweten om zich goed de beurs te spekken.

Hij teerde op het vette der aarde, wist uit alles zijne voordeelen te halen en legde het geld over als een beenhouwer. Helaas echter ! — met Iline's komst verrees er in het land Egypte een nieuw Pharao, die Jozef niet kende.

Van den beginne af had de oude Cuff den drommel aan haar gezien, met hare huishoudboeken, hare rechtstreeksche onderhandelingen met winkeliers en leveranciers, haren scherpen, alles zienden blik, en hare vaste hand en hare kalme wilskracht, waarmede zij aan de zoo lang in dit huis geheerscht hebbende verkwisting en dieverij den kop indrukte.

Het duurde dan ook niet vele weken, of Cuff sag in Miss Knivett zijne bitterste vijandin, en zijn wrok jegens haar groeide tot eenen woedenden haat aan.

Op eenen kwaden dag was hij dwaas genoeg om, onder den invloed van eenen grog te veel, aan zijne tong vrij spel over haar te laten en daarbij een woord te laten vallen, dat voor miss Knivett zoo beleedigend mogelijk was.

Hoe, bleef hem een raadsel — doch het kwam haar ter oore, en hiermeê was het vonnis over hem gestreken.

De Squire zag zoo zwart als eene donderwolk, en elk zijner woorden, kort en bondig, trof den oude als een hamerslag :

— Ter wille van het verleden zal ik, indien uwe meesteres het goedvindt, u toestaan om den loopenden termijn nog hier te blijven. Maar anders, Cuff, zou ik u geen nacht meer onder mijn dak hebben laten slapen. Ga uit mijne oogen.

Het ongeluk met den Squire gebeurde nog voor de bedoelden termijn verstreken was, zoodat het, ook zonder het plaats hebbende schandaal, met Cuff's heerlijkheid wel gedaan zijn geweest.

Doch dit belette hem niet om zoo mogelijk nog een feller haat te zetten tegen Iline, in wien hij de eenige oorzaak van zijnen val verkoos te zien.

Zinnend op wraak, durfde hij toch zijne vuist niet tegen haar opheffen, of het moest in het donker wezen.

Toen hem nu het duistere vermoeden ter oore kwam, dat Iline de hand wel eens kon gehad hebben in Squire's tragischen dood, wierp hij zich daarop met al den wellust der wraakzucht.

Hij had ruim genoeg overgespaard om onafhankelijk te kunnen leven : zoo huurde hij dus bij de weduwe Revel een paar gemeubelde kamers, en toonde ook geen plan te hebben om weer in dienst te treden.

Cuff was thuis toen Ditchem bij hem aanklopte. Hij zat al rookend een blad te lezen.

— Zijt gij Roger Cuff ? vroeg Ditchem.

— Jawel. Ik ben Roger Cuff. Wat wilt gij van mij ?

— Ik had u eens een oogenblik willen spreken, onder vier oogen.

— Kom dan maar binnen, als ik u verzoeken mag.

Bij het schijnsel der lamp zagen de twee mannen elkander eens scherp aan, en Cuff's gezicht vertoonde daarbij allengs eene vreemde, vragende uitdrukking.

— Ik dacht zoo bij mij zelven, het is mij, als of ik u al eens meer had gezien, hier of daar. Neem plaats, mijnheer, sprak hij langzaam, terwijl hij het « mijnheer » slechts aarzelend achteraan liet komen, alsof hij zijnen bezoeker daarmee te veel eer meende te bewijzen.

— Waarlijk ? antwoordde Ditchem : Och, dat kan ook wel verbeelding zijn. Ik ten minste herinner mij niet dat ik u ooit ergens heb ontmoet ; maar wel ken ik u in uwe vroegere hoedanigheid. Mijn naam is Humphrey Ditchem, en ik ben de nieuwe bottelier op Chin House.

— Dat zal u de duivel — I — En hoe zegt gij dat gij heet ? Ditchem, als ik goed heb verstaan ? Dat is een vreemde naam in deze contrijen, mijnheer !

Er sprak thans uit zijn « mijnheer » nog slechts de meest onverholen minachting. Doch Ditchem liet zich daardoor niet van zijn stuk brengen.

— Vreemd mag de naam zijn, maar in elk geval is het een eerlijke naam ! antwoordde hij lachend.

— Dat willen wij aan zijne plaats laten, jong mensch, dat willen wij aan zijne plaats laten !... Zoo zoo ? En gij zijt dus de persoon die in mijne afgedragen schoenen is getreden ? Wel zoo ? En passen zij u die schoenen van mij ? Ik geloof dat ik beter had gedaan met voor u een paar holleblokken te laten staan, haha !

Ditchem's hand jeukte en balde zich tot eene vuist, zoodat hij haar slechts met inspanning rustig op zijne knie liet liggen. Doch hij bedwong zich. Hij was immers niet hierheen gekomen om twist te zoeken. Daarom lachte hij maar weer eens, terwijl hij zegde ;

— Nu, ik ben er nog zoo zeker niet van, of de klompen niet langer zullen duren dan de afgedragen schoenen. Dat staat nog te bezien !

— Zeg eens even, gij Ditchem, schreeuwde Cuff, terwijl hij zich op zijnen stoel omdraaide en den bezoeker woedend aanzag : is dat als eene beleediging bedoeld ?

— Hoor eens, Roger Cuff, hernam Ditchem heel kalm en hij liet daarbij zijnen hoed op den knop van zijnen stok draaien en zag den anderen heel onschuldig in de oogen : Hoor eens Roger Cuff — ik ben een jonge man, en gij een tamelijk oude — en ik heb altoos den ouderdom geëerbiedigd. Maar als gij nu nog eens « gij Ditchem » tegen mij durft zeggen, dan sla ik u tegen den